

VVSG-standpunt over het voorontwerp wijziging modulaire omgevingsvergunningsprocedure

1. Samenvatting

Context en aanleiding

Aanleiding:

De Vlaamse regering vraagt o.a. aan de VVSG om advies over het voorontwerp van decreet naar aanleiding van de invoering van de modulaire omgevingsvergunningsprocedure.

Kern van het dossier

De decreetwijziging waarover het advies gaat, is (een eerste deel van) de concrete vertaling van de acties die de Vlaamse regering eerder formuleerde om de vergunningverlening meer robuust en rechtszeker te maken. Vlaams minister van Omgeving Jo Brouns en minister-president Matthias Diependaele beschouwen dit als 'het koninginnenstuk' van deze legislatuur¹. Het gaat over een zeer groot aantal wijzigingen, die de VVSG eerder op grote lijnen adviseerde. Voorliggend advies gaat na in welke mate de concrete voorstellen in lijn liggen met die eerdere VVSG-adviezen.

Voorwerp van de beslissing

De VVSG pleit voor:

1. Het beter in kaart brengen van de impact op de gemeentelijke werking van de modulaire omgevingsvergunning, het monitoren ervan en een daadwerkelijk voldoende ruime overgangstermijn;
2. Respect voor de gemeentelijke autonomie bij de organisatie van het vooroverleg;
3. Behoud ontvankelijkheidsonderzoek is goede zaak
4. Zet in op sterk uitgebouwde Vlaamse adviesinstanties;
5. Geef geen interpretatiemogelijkheid of integriteit wordt aangetast
6. Motiveringsplicht duiden en afstemmen;
7. De wijzigingslus mogelijk te houden tot uiterlijk 10 dagen voor de daadwerkelijke beslistermijn van de vergunningverlenende overheid;
8. Versterk de vergunningsvoorwaarden
9. Behoud eindzeggenschap zaak der wegen bij gemeenteraad goede zaak.

Tot slot hebben we een reeks concrete artikelsgewijze bedenkingen die een aanpassing aan het voorontwerp vragen.

Voorstel van beslissing

Deze nota werd, mits kleine aanpassing, reeds besproken op de BC Kwaliteitsvolle Leefomgeving. We vragen akkoord met het in deze nota geformuleerde standpunt,

¹ 'Hoe Brouns de vergunningen in Vlaanderen 'rechtszeker' wil maken? De Tijd, 4 juni 2026

waarna het standpunt wordt overgemaakt aan de Vlaamse regering, omdat het bestuursorgaan niet meer samenkomt voor 2 juli.

2. Bijkomende informatie

2.1. Uitgebreidere context en situering

De vorige Vlaamse regering besloot de omgevingsvergunningsprocedure modulair te maken. Afhankelijk van de aard en complexiteit van de aanvraag bestaat straks de omgevingsprocedure uit één of meerdere modules. De omgevingsvergunningsprocedure wordt zo transparanter. Bovendien werd het moment aangegrepen om de procedure flexibeler, meer oplossingsgericht en ook sneller te doen verlopen.

Hoewel de modulaire omgevingsvergunningsprocedure eind vorige Vlaamse legislatuur al werd goedgekeurd, is ze nog niet daadwerkelijk ingevoerd. De huidige Vlaamse regering besloot om voordat de modulaire omgevingsvergunningsprocedure van kracht werd, eerst wijzigingen aan het decreet door te voeren die nodig zijn om uitvoering te geven aan het zg. 'Actieprogramma robuuste en rechtszekere vergunningen'. Met dit actieprogramma wil de Vlaamse regering initiatiefnemers van ruimtelijke projecten een duwtje in de rug geven wat betreft robuustheid en rechtszekerheid van de beslissing over hun vergunningsaanvraag. Tot slot profiteert de Vlaamse overheid ervan om onderdelen van de modulaire omgevingsvergunningsprocedure te optimaliseren.

2.2. Overzicht relevante stappen/traject

Het VVSG-standpunt over de modulaire omgevingsvergunning van 6 oktober 2023

Het VVSG-standpunt over het advies van de 'gemengde commissie robuust en rechtszeker vergunnen' van 19 november 2025

Het aanvullend VVSG-standpunt over het 'actieprogramma robuust vergunnen' van 25 februari 2026

2.3. Link met relevante beleidsdocumenten (memorandum, regeerakkoord, beleidsnota, ...)

De documenten die aan de basis liggen van dit advies zijn [hier](#) te vinden.

3. Uitwerking van het VVSG-standpunt

3.1. Werklast lokale besturen in kaart brengen, monitoren en voldoende voorbereidingstijd

De Nota aan de Vlaamse regering beschrijft de impact op de lokale besturen. Het valt ons op dat die impact op de werklast positief zou zijn. Zo stelt de Nota dat 'goed vooroverleg tijdswinst' oplevert. Ook het gegeven dat er (meestal) maar een openbaar onderzoek nodig is, impliceert volgens de Nota 'winst op het vlak van werkvolume'.

De gemeenten schatten echter de impact van deze decreetwijziging niet zo rooskleurig in: niet uitputtend halen we aan:

- Afhankelijk van hoe het vooroverleg in de gemeente nu al is uitgebouwd, de voorbereiding van de aanvrager en de concrete vereisten die Vlaanderen oplegt aan het vooroverleg, kan het vooroverleg wél een behoorlijke tijdsinvestering van gemeenten vragen;

- De modulaire omgevingsvergunningsprocedure vraagt een grote flexibiliteit van de vergunningverlenende overheid: zo kan de aanvrager onbepaald zijn dossier aanpassen en kan de aanvrager in totaal 6 keer de pauzeknop indrukken. Dit mag dan klantvriendelijk zijn, het heeft wel degelijk een grote impact op de gemeentelijke werking;
- De bevoegdheid om af te wijken van Vlaamse wetten verschuift van de Vlaamse minister naar gemeenten. Gemeenten zullen daarvoor dus voortaan zelf een onderzoek naar de mogelijkheden moeten doen;
- Ook voor gemeenten geldt de stel- en attentieplicht. Daardoor moet (ook) een lokaal bestuur meer oplettendheid aan de dag leggen bij procedures van andere overheden om haar bezwaar- en beroepsmogelijkheid niet te verliezen.
- Bij het digitaal indienen van bezwaren en beroepen, moeten gemeenten het werk doen als een persoon dat niet zelf kan (zie ons standpunt daarover)
- Het is onduidelijk in hoeverre het Omgevingsloket daadwerkelijk gebruiksvriendelijker wordt voor de aanvrager én voor de gemeente; en dus tijdsbesparend is.

We realiseren ons dat de concrete impact correct inschatten niet eenvoudig is. Vandaar dat het des te belangrijker is om achteraf na te gaan wat de impact is geweest van de modulaire omgevingsvergunning en of het nodig is om bij te sturen. Vandaar dat we vragende partij zijn dat Vlaanderen het engagement aangaat de impact van de nieuwe omgevingsvergunningsprocedure te **monitoren en na verloop van tijd te evalueren**.

Voor de gemeenten is het alleszins essentieel dat er **daadwerkelijk voldoende voorbereidingstijd** is. Naast aanpassingen aan het Omgevingsloket zullen gemeenten ook het eigen dossierbehandelingssysteem moeten laten aanpassen. De gemeentelijke softwareleveranciers moeten voldoende de tijd krijgen om hun software aan te passen én om vormingen te geven aan het personeel dat ermee aan de slag moet. De invoering van de gestructureerde beslisinhoud², waarbij een vergunningsbeslissing volgens een vaste structuur moet zijn opgebouwd zal eveneens een aanpassing vergen van de dossierbehandelingssoftware. Ook dit betekent een ingrijpende aanpassing voor de software en de werking van lokale besturen. We pleiten ervoor dat de gemeenten in één keer kunnen 'overstappen' naar de nieuwe manier van werken. Dit betekent dat zowel de software voor de structurele beslisinhoud als die van de modulaire omgevingsvergunningsprocedure klaar moet zijn alvorens deze regelgeving daadwerkelijk in werking kan treden.

Tot slot vragen we dat de Vlaamse overheid op bevattelijke wijze de nieuwe regels toelicht aan de lokale besturen; en materiaal ter beschikking stelt waarmee gemeenten hun burgers informeren. Het is bv. handig om een duidelijk schema te maken over de doorlooptijden van de verschillende modules.

3.2. Respect gemeentelijke autonomie bij het vooroverleg

(artikel 18 wijzigd art. 8 OVD)

² zie hierover [Omgevingsbesluit 7 juni 2024](#)

Het vooroverleg zien we als een goede manier om aan de initiatiefnemer vlot meer inzicht te geven over de slaagkansen van zijn voorgenomen project. Dit vraagt inspanningen van de gemeente, de Vlaamse adviesinstanties én de initiatiefnemer. We vinden inzetten op vooroverleg vanzelfsprekend – de meeste gemeenten doen dit al-, maar we vragen ook respect voor de gemeentelijke autonomie om het ‘recht op vooroverleg’ naar eigen inzichten te kunnen organiseren (zie eerder advies). Het gaat dan ook veel te ver dat de Vlaamse overheid vindt dat de gemeente een onvoldoende voorbereid dossier toch moet bespreken (zie MvT: *“Het recht op vooroverleg kan echter niet ontnomen worden louter en alleen omdat het vergunningverlenend bestuur van oordeel is dat het ontwerp dossier nog niet voldoende werd uitgewerkt”*). Pak gemeenten serieus en laat hen niet hun tijd verdoen als zij menen dat een inhoudelijk overleg nog geen zin heeft. Ook een ‘werk bepaalde aspecten beter uit alvorens fysiek samen te zitten’ is een vorm van vooroverleg.

Het is ook niet nodig om de laatste alinea van art. 18 (dat art. 8 van het Omgevingsvergunningsdecreet vervangt) op te nemen in het decreet. Deze bepalingen luiden als volgt: ‘De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen inzake het vooroverleg. De Vlaamse Regering kan daarbij de verplichte inhoud van de vraag tot vooroverleg bepalen en kan daarbij een onderscheid maken naar gelang de complexiteit van de aanvraag.’ Het niet nader regelgevend uitwerken van het vooroverleg past bovendien goed in de doelstelling van wetsmatiging.

We zijn geen vragende partij voor wat betreft de alinea die bepaalt dat de Vlaamse regering zal bepalen welke adviesinstanties de gemeente mag of moet betrekken in het vooroverleg. De vergunningverlenende overheid moet zélf nagaan of de betrokkenheid van de Vlaamse adviesinstanties in de vooroverlegfase een meerwaarde is; en de Vlaamse adviesinstanties moeten vervolgens de capaciteit hebben hierin op in te gaan. Regelgeving hierover is overbodig. De gemeenten zijn akkoord dat het instrument van de ‘projectvergadering’ verdwijnt. Dit betekent wel dat er een oplossing moet worden gezocht voor de huidige situatie die de organisatie van een projectvergadering verplicht om gebruik te kunnen maken van de regeling die bepaalt dat je toch kunt afwijken van voorschriften als het voorgenomen project erkend is als handeling van algemeen belang, ook al komt de handeling niet voor op de lijst van handelingen van algemeen belang³. Maar dit hoeft volgens ons niet via een bijkomend besluit.

3.3. Behoud ontvankelijkheidsonderzoek is goede zaak

(art. 29-30 wijzigt 21-22 OVD, MvT p.6)

Momenteel onderzoekt de gemeente een vergunningsaanvraag op ontvankelijkheid en volledigheid. Als de aanvraag onvolledig is, dan vraagt de gemeentelijke administratie de ontbrekende stukken op. Dit kan meermaals, totdat het dossier volledig is.

In de vorige legislatuur is beslist deze ontvankelijkheidsprocedure bij het indienen van de aanvraag aan te passen. De overheid zou onvolledige aanvragen toch in behandeling moeten nemen, pas aan het eind van de rit zou het college die onvolledig kunnen verklaren.

Het huidige voorontwerp komt gelukkig terug op deze voorgenomen werkwijze. Er zal wel degelijk een voorafgaand ontvankelijk- en volledigheidsonderzoek zijn en eenmalig kan

³ Zie art. 3§3 Besluit handelingen algemeen belang

de gemeente bijkomende stukken opvragen. Geeft de aanvrager geen gehoor aan de oproep voor bijkomende stukken, dan stopt de procedure. Indien de aanvrager de nodige documenten aanlevert of stelt dat zijn aanvraag wél voldoet, dan moet de aanvraag inhoudelijk behandeld worden. In dat geval is het het college dat uiteindelijk beslist of het dossier wel degelijk onvolledig is. Dan neemt het college een inhoudelijke beslissing, als ze van mening is dat de vereiste stukken wél aanwezig zijn.

De gemeenten vinden het een goede aanpassing dat gemeenten de kans krijgen onvolledige aanvragen aan de poort tegen te houden. Dat belast de overheidsdiensten minder. De nieuwe werkwijze responsabiliseert de aanvrager om zijn dossier op orde te hebben vanaf het indienen van de aanvraag.

De regelgeving bepaalt bovendien dat indien de overheid vraagt het dossier aan te vullen en daar geen reactie op komt, het dossier van rechtswege stopt. De overheid moet die stopzetting uiterlijk 10 dagen erna meedelen aan de aanvrager. Dit lijkt ons een overbodige stap, aangezien de aanvrager zelf natuurlijk goed weet dat hij zijn dossier niet aanvulde. Beter lijkt ons dat het Omgevingsloket automatisch vermeldt dat het dossier stopt als niet tijdig bijkomende info is ingediend.

Gemeenten vragen bovendien om indien noodzakelijk wel degelijk bijkomende stukken verplicht te kunnen stellen, ook al zijn die op Vlaams niveau niet verplicht gesteld. Denk bv aan een verslag van een boomdeskundige voor het vellen van een waardevolle boom (zie ook art. 27 dat art. 19 2° wijzigt). Om met kennis van zaken te kunnen oordelen is zo'n stuk wel degelijk een reële meerwaarde. We betreuren dat dit niet meer kan.

3.4. Inzetten op sterk uitgebouwde Vlaamse adviesinstanties

De gemeenten zetten zich dagelijks in om mensen die ondernemen zo vlot mogelijk verder te helpen, met een goede ruimtelijke ordening en schoon leefmilieu als randvoorwaarde. Gemeenten hebben echter niet altijd alle expertise in huis, en daarom is het goed dat zij in bepaalde gevallen een beroep kunnen doen op de gespecialiseerde Vlaamse adviesinstanties. We stellen vast dat regelmatig Vlaamse adviesinstanties tekort schieten in hun ondersteunende rol:

- Vlaamse adviesinstanties geven geen advies terwijl dat wel verplicht is, en laten dat ook niet eerder weten waardoor onnodig vertraging optreedt;
- Vlaamse adviesinstanties geven een standaardadvies;
- Vlaamse adviesinstanties gaan niet in dialoog met andere Vlaamse adviesinstanties waardoor er geen daadwerkelijk geïntegreerd advies is over een aanvraag;
- Vlaamse adviesinstanties zijn niet in staat of niet bereid deel te nemen aan vooroverleg
- Vlaamse adviesinstanties zijn niet in staat of niet bereid informeel gemeenten te ondersteunen.

Gemeenten hebben baat bij sterke specialistenadviezen en dringen dan ook aan op sterk uitgebouwde adviesinstanties.

3.5. Actieve openbaarmaking: geen interpretatie door de gemeenten

(art. 22 wijzigt 14/3 OVD)

Het voorontwerp bepaalt dat inspraakreacties (= nieuwe naam voor 'bezwaren') via het omgevingsloket openbaar zijn tot aan de beslissing over de vergunningsaanvraag. Dit omvat ook de persoonsgegevens van de indiener, tenzij 'de indiener aannemelijk maakt dat de openbaarmaking risico's meebrengt voor diens integriteit of veiligheid'. In de Toelichting staan de volgende voorbeelden: 'bedreigingen ontvangen', 'aangifte van agressie', 'hoogoplopend burencnflict waarbij openbaarmaking kan leiden tot confrontaties', 'represailles', 'ongewenste aandacht of misbruik van kwetsbaarheid'. De aanvrager moet geen hard bewijs tonen maar wel 'plausibel uitleggen' dat de openbaarmaking risico's heeft'. De gemeenten vinden dat je niet kunt verwachten van een omgevingsambtenaar of andere medewerker dat hij of zij interpreteert of een uitleg dat de openbaarmaking risico's meebrengt voor integriteit of veiligheid voldoende plausibel is. Een eenvoudige opmerking daarover van degene die zijn reactie opstuurt moet volstaan om de persoonsgegevens weg te laten. Het Omgevingsloket moet zodanig gebouwd zijn dat het persoonsgegevens automatisch weglaat.

In de vorige versie van de modulaire omgevingsvergunning werd trouwens het indienen van anonieme bezwaren uitdrukkelijk geregeld en zo in zekere zin aangemoedigd. Het is een goede zaak dat deze piste in het huidige voorontwerp verlaten is.

3.6. Motiveringsplicht duiden en afstemmen

(art. 38 wijzigt art. 33 OVD)

Als het college het advies van de omgevingsambtenaar niet volgt, dan geldt momenteel een bijzondere motiveringsplicht. Het ontwerpdecreet schrapt die bijzondere motiveringsplicht.

Eerder gaven we al aan dat vanuit het principe van het primaat van de politiek deze keuze begrijpelijk is en gaven we een aantal bedenkingen mee. Eén daarvan is dat we vroegen te duiden hoe een college wél op juiste wijze een afwijking van het advies van de omgevingsambtenaar motiveert. We stellen vast dat de Memorie van Toelichting nu enkel aangeeft waarom een bijzondere motiveringsplicht niet is aangewezen en dat het niet nodig is het verslag van de omgevingsambtenaar punt voor punt te weerleggen. Maar of en hoe het college het opportuniteitsgedeelte van het advies van de omgevingsambtenaar wél moet behandelen, komt niet aan bod.

De Toelichting geeft wél aan dat het college moet motiveren hoe is omgegaan met opmerkingen van Vlaamse adviesinstanties en van bezwaarindieners. Volgens de Toelichting volstaat het om te verwijzen naar 1) het advies van de gemeentelijke omgevingsambtenaar wat betreft de legaliteit 2) het weerleggen van de standpunten van de Vlaamse adviesinstanties 3) de bespreking van opmerkingen van de bezwaarindieners 4) het motiveren waarom het college de aanvraag wél (of niet) vergunt.

De gemeenten wijzen op het verschil in motivering tussen het eventueel weerleggen van de adviezen van de Vlaamse adviesinstanties en de gemeentelijke omgevingsambtenaar. We bepleiten dat de motiveringsplicht identiek is bij de adviezen van de Vlaamse adviesinstanties en bij het advies van de gemeentelijke omgevingsambtenaar, gebaseerd op de beginselen van behoorlijk bestuur.

Tot slot vragen de gemeenten in de Toelichting duidelijk te maken wat het college op deontologisch correcte wijze van de omgevingsambtenaar mag verwachten als het college een beslissing neemt die ingaat tegen het advies van de omgevingsambtenaar. Uiteraard moet het college op hoofdlijnen aangeven welke argumenten de beslissing onderbouwen, het is niet de taak van de omgevingsambtenaar om zelf argumenten te bedenken om zijn eigen advies tegen te spreken. Wel mag het college van de omgevingsambtenaar verwachten dat hij de gegeven tegenargumenten verder uitschrijft en het dossier administratief verwerkt (opladen in omgevingsloket).

3.7. Wijzigingslus tot 10 dagen voor de daadwerkelijke beslistermijn en dus niet de uiterste beslistermijn

(art. 37 wijzigt art. 30 OVD)

Een aanvrager kan gebruikmaken van een zg. wijzigingslus. Hij kan die gebruiken om tegemoet te komen aan opmerkingen van bezwaarindieners of adviesinstanties. De overheid mag een wijzigingslus meermaals toestaan, maar dat leidt ‘maar’ 2 keer tot een termijnverlenging. Het ontwerp voorziet dat een gemeente een wijzigingslus ook mag weigeren die is ingediend tijdens de laatste 10 dagen van de beslistermijn (art. 34 OVD). Die termijn is echter de maximale, uiterste beslistermijn. Vaak beslist het college veel sneller. Als de gemeente sneller beslist dan de maximale termijn, dan kan de aanvrager tot op de dag van de zitting een wijzigingsverzoek indienen. Daardoor zal het in de praktijk voorkomen dat een aanvrager na de opmaak van het advies van de omgevingsambtenaar en/of na agendering op het college een wijzigingslus indient. In dat geval moet de gemeente een belangrijk deel van het werk weer opnieuw doen. In een dossier dat zover is gevorderd is dit niet langer efficiënt. Bepaal daarom dat de overheid een wijzigingslus mag weigeren tot 10 dagen voor haar eindbeslissing. Op die manier wordt de aanvrager aangejaagd tijdig eventuele wijzigingen aan te vragen, zonder dat dit tot al te veel overbodig werk leidt. De bevoegde overheid wordt zo ook aangemoedigd maximale beslistermijnen niet uit te putten. De aanvrager weet natuurlijk niet altijd wanneer het college voornemens is te beslissen, maar via een eenvoudig contact met de gemeentelijke diensten is dit door de aanvrager op te lossen.

3.8. Instrument van vergunningsvoorwaarden versterken

De gemeenten hebben de volgende opmerkingen over het voorontwerp wanneer het gaat om de voorwaarden:

Afwijken van Vlaremvorwaarden

(art. 4 wijzigt art. 5.4.6 DABM)

Wie wil afwijken van de algemene en sectorale exploitatievoorwaarden in Vlaremv, moet dat nu aanvragen bij de minister. Volgens het ontwerp zal voortaan de vergunningverlenende overheid mogen afwijken. Vlaremv verliest daarmee zijn bindende kracht: het geldt pas als er in de individuele vergunning geen afwijkende voorwaarde is opgenomen. Dit betekent een ingrijpende taakverschuiving van de Vlaamse overheid naar de gemeenten. We vragen een adviesverplichting in te schrijven in de regelgeving. Wij wensen bij dergelijke dossiers het advies van de Vlaamse overheid te krijgen om zo in te schatten of hetgeen de aanvrager voorstelt, minstens even doelmatig is als de Vlaremv-norm waar die van wil afwijken.

Wijziging milieuvergunning, ook voorwaarden aan ongewijzigd deel

(art. 58 wijzigt art. 72, lid 3 OVD)

Als een milieu-aanvraag slaat op een wijziging van een inrichting, dan mag de vergunningverlenende overheid voortaan ook voorwaarden opleggen aan de onderdelen van de inrichting die niet in de wijzigingsaanvraag zitten. De gemeenten vinden die nieuwe mogelijkheid goed.

Bijstellen van ‘onbegonnen’ delen omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

(art. 68 wijzigt art. 86/1 OVD)

Het voorontwerp voert de mogelijkheid in dat eenmaal een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen is afgeleverd, de aanvrager deze vergunning kan bijstellen (aanpassen). Deze bijstelling is beperkt tot die (delen van) vergunningsaanvragen die nog niet uitgevoerd zijn. De invoer van deze mogelijkheid lijkt ons een antwoord te kunnen zijn op een vaker voorkomende wens dat in de loop van de uitvoering van het project kleinere wijzigingen aan het project wenselijk zijn. Deze procedure maakt dit mogelijk, waardoor mogelijkerwijs regularisatievergunningen minder nodig zullen zijn.

(art. 57 wijzigt art. 71 OVD)

Suggestie om te schrijven: *‘de bevoegde overheid kan voorwaarden opnemen om het aangevraagde verenigbaar te maken met de goede ruimtelijke ordening’*. Het lijkt ons dat als een aanvrager zélf vraagt voorwaarden op te leggen, dit eigenlijk geen voorwaarden zijn, maar gewoon een onderdeel van de aanvraag is. Voorwaarden kunnen inderdaad voortkomen uit adviezen of een eigen ‘idee’ zijn van de vergunningverlenende overheid om zo de aanvraag in overeenstemming te krijgen met de goede ruimtelijke ordening.

3.9. Behoud eindzeggschap zaak der wegen bij gemeenteraad

(Art. 74 wijzigt art. 91/5 OVD)

Als de aanvraag iets wijzigt aan een gemeenteweg, dan moet de gemeenteraad zich uitspreken over de zaak der wegen.

Het voorontwerp stelt een aantal wijzigingen voor ten opzichte van de huidige situatie. Een verplichte heroverweging door de gemeenteraad van haar eerdere beslissing over de zaak der wegen vervangt het huidige beroep bij de Vlaamse minister. Een juridictioneel beroep blijft mogelijk bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Voor de gemeenten is daarbij essentieel dat de bevoegdheid over de zaak der wegen (exclusief) bij de gemeenteraad blijft liggen en dat de gemeenteraad zich, net zoals vandaag, mag blijven uitspreken over alle aspecten van de zaak der wegen (die zoals bevestigd door de RvVb en de RvS tamelijk breed is). De gemeenten kunnen dus achter de voorgenomen wijziging staan omdat de eindzeggschap bij de gemeenteraad blijft.

Toch hebben de gemeenten de volgende opmerkingen in dit verband:

- Als de gemeenteraad de zaak der wegen afkeurt, dan voorziet het ontwerp dat het college de vergunning toch mag goedkeuren als het onderdeel over de gemeenteweg

afsplitsbaar is.

De gemeenten wijzen deze werkwijze af. Het openbaar domein is immers een onlosmakelijk onderdeel van de volledige aanvraag. De wegenis weigeren maar andere onderdelen van de vergunning (alvast) vergunnen heeft geen zin. Het is beter over deze twee delen per definitie als onlosmakelijk te zien, hetgeen het in de praktijk ook is; en dus gebundeld in tijd erover te beslissen.

- De gemeenten vragen de boete van 5000 euro bij een niet-tijdige beslissing door de gemeenteraad over de zaak der wegen te schrappen.
- Als een aanvraag ook de wijziging van een gemeenteweg inhoudt, dan blijft een rooilijnplan een verplicht dossierstuk. Dat vinden de gemeenten een goede zaak.

3.10. Artikelsgewijze bedenkingen

3.10.1. Adviezen niet langer bindend

(art. 10-11 wijzigt art. 4.3.3 en 4.3.4 VCRO)

Het artikel bepaalt dat **adviezen niet bindend** zijn. Het is aan de bevoegde overheid om een aanvraag 'te toetsen aan zowel direct werkende normen als doelstellingen en zorgplichten binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening de uitgebrachte adviezen', 'rekening houdend met onder andere de uitgebrachte adviezen'. We pleiten ervoor dat adviesinstanties wel degelijk wijzen op zorgplichten binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening. Als 'superspecialisten' zijn de adviesinstanties immers goed geplaatst op het bestaan ervan te wijzen, zonder dat het advies daardoor bindend wordt. Als een expert weet heeft van een zorgplicht of bindende norm maar deze niet vermeldt, is dit een stap achteruit.

Het gewijzigde artikel 4.3.3 en 4.3.4 zegt niet over welke direct werkende normen, doelstellingen of zorgplichten het gaat en zegt ook niet wat een overheid mag of moet doen met een dossier dat de toets daaraan niet doorstaat. We vragen dat de huidige bijzin "indien dergelijke strijdigheid manifest reeds uit het aanvraagdossier blijkt" behouden blijft, zodat een overheid een strijdig dossier al in een vroege fase om die reden mag afkeuren of onwenselijk is.

Daarom stellen we voor om in de huidige artikelen 4.3.3 en 4.3.4 VCRO alleen het zinsdeel "uit de verplicht in te winnen adviezen blijkt dat" te schrappen.

"Art. 4.3.3. Indien uit de verplicht in te winnen adviezen blijkt dat het aangevraagde strijdig is met direct werkende normen binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening, of indien dergelijke strijdigheid manifest reeds uit het aanvraagdossier blijkt, wordt de vergunning geweigerd of worden in de aan de vergunning verbonden voorwaarden waarborgen opgenomen met betrekking tot de naleving van de sectorale regelgeving.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder « direct werkende normen » verstaan : supranationale, wetskrachtige, reglementaire of beschikkende bepalingen die op zichzelf volstaan om toepasbaar te zijn, zonder dat verdere reglementering met het oog op precisering of vervollediging noodzakelijk is.

Art. 4.3.4. Een vergunning kan worden geweigerd indien uit een verplicht in te winnen advies blijkt dat het aangevraagde onwenselijk is in het licht van doelstellingen of zorgplichten die gehanteerd worden binnen andere beleidsvelden dan de ruimtelijke ordening.

Voor de toepassing van het eerste lid wordt onder « doelstellingen of zorgplichten » verstaan : internationaalrechtelijke, Europeesrechtelijke, wetskrachtige, reglementaire of beschikkende bepalingen die de overheid bij de uitvoering of de interpretatie van de regelgeving of het voeren van een beleid verplichten tot de inachtneming van een bepaalde doelstelling of van bepaalde voorzorgen, zonder dat deze op zichzelf beschouwd voldoende juridisch duidelijk zijn om onmiddellijk te kunnen worden uitgevoerd.”

3.10.2. Intergemeentelijke omgevingsambtenaren

(art. 19 wijzigt art. 9 OVD)

Het artikel tracht een antwoord te bieden op **de schaarste aan omgevingsambtenaren**. Een gemeente mag voortaan tijdelijk een beroep doen op ‘statutair personeel’ van een andere gemeente of van de provincie. Eerder gaven we al aan dat we niet vermoeden dat hier veel gebruik van gemaakt zal worden, maar dat we ook niet tegen deze regeling hebben.

Tot nu toe mocht een gemeente alleen een beroep doen op personeel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid. Voortaan mag dat ook met een overeenkomst met een andere gemeente zonder een nieuwe rechtspersoon te moeten oprichten. Die flexibiliteit is positief.

De gemeenten dringen erop aan het woord ‘statutair’ telkens te schrappen. Het klopt dat momenteel de terbeschikkingstelling van een contractueel personeelslid in principe verboden is omwille van federale regelgeving. In de Kamer is een wetsvoorstel ingediend dat daaraan tegemoet komt.⁴ Daarom is het beter in de Vlaamse regelgeving niet expliciet het woord ‘statutair’ op te nemen; zo is er geen belemmering als de federale belemmering geschrapt is. De Memorie van Toelichting kan duidelijkheidshalve wél vermelden dat omwille van de federale wetgeving momenteel nog beperkt is tot statutair personeel.

3.10.3. Lijst gemeentelijke projecten en bevoegdheidsverdeling nav Wasserijarrest

(art. 24 wijzigt art. 15)

Gemeenten blijven vragende partij voor een lijst van gemeentelijke projecten die de gemeente moet behandelen ondanks het feit dat een deel van de aanvraag onder de bevoegdheid van de provincie valt. Dit is volgens ons een echte meerwaarde als een ondergeschikt deel van de aanvraag milieuvergunningsplichtig is, maar het stedenbouwkundig luik van de aanvraag overweegt, denk dan aan uitbreidingen van ziekenhuizen of onderwijsinstellingen. We vragen dan ook dat de mogelijkheid blijft bestaan een lijst van gemeentelijke projecten op te stellen. De Memorie van Toelichting geeft alleen een verantwoording voor het afschaffen van de categorie projecten zonder beroepsmogelijkheid, maar geeft geen enkele verantwoording voor het niet invullen van de categorie “gemeentelijke projecten”.

⁴ Wetsvoorstel (...) teneinde een ruimere terbeschikkingstelling van het personeel van lokale besturen mogelijk te maken, *Parl. St. Kamer*, nr. 56-1111

De gemeenten vragen om ook aan art. 15/1 OVD te sleutelen. Dit artikel bepaalt onder meer dat de deputatie de bevoegde overheid is als het college de initiatiefnemer is van een project (nav het ‘wasserijarrest’). We vinden deze bepaling te vaag, want ook andere instanties die onafhankelijk functioneren van het college, moeten hun vergunningsaanvragen indienen bij de deputatie (denk aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, woonmaatschappijen, kerkfabriek, organisaties waarvan de financiën grotendeels van de gemeente komen). Toch blijft er discussie over hoever een en ander gaat. Omwille van de rechtszekerheid dringt daarom een verdere decretale duiding zich op.

3.10.4. Delegatie van de beslissing naar de omgevingsambtenaar

(art. 25 wijzigt art. 17, § 6 OVD)

Het is een goede zaak dat het college kan beslissen bepaalde beslissingen te **delegeren naar de omgevingsambtenaar**.

We vragen bovendien dat het ook mogelijk wordt dat het college **een aktenaam in het kader van ‘vergund geacht’ van een constructie delegeert aan een omgevingsambtenaar**. Het gaat immers om een zuiver objectief onderzoek of een constructie aan de voorwaarden voldoet. Er komt geen beleidskeuze aan te pas.

Het is daarentegen niet wenselijk dat de gemeente zo’n delegatie moet bekendmaken op haar website. Dit is onnodige detailregelgeving; het is geen meerwaarde om voor dit aspect een specifieke bekendmaking te voorzien; het volstaat dat de beslissing in de notulen van het college is opgenomen. Het dreigt bovendien te leiden tot rechtsonzekere vergunningen, mocht onverhoopt de delegatie niet bekend zijn gemaakt op de website. Het is bovendien onduidelijk of de bekendmaking permanent op de website moet blijven staan; ook dat geeft weer aanleiding tot mogelijke foutjes, met alle discussie vandien.

3.10.5. Introductie van ‘pre-adviezen’

(art. 32 wijzigt art. 24 OVD)

De invoering van het pre-advies vinden de gemeenten een goede zaak omdat de adviesinstanties die in het kader van de POVC tot een geïntegreerd advies moeten komen, zo ook daadwerkelijk in dialoog kunnen gaan.

Het daadwerkelijk verlenen van dit preadvies is bovendien essentieel omdat wie geen advies gaf, later geen beroep mag indienen. Dat geldt volgens het voorontwerp ook voor gemeenten. Wel is het voor gemeenten belangrijk dat zij niet worden verplicht daadwerkelijk aanwezig te zijn bij het overleg van de omgevingsvergunningscommissie, het overleg waar het preadvies wordt omgezet naar een gecoördineerd eindadvies, zoals nu ook wordt voorgesteld in het voorontwerp. Dit onderscheid tussen gemeente en andere adviesinstanties is verdedigbaar omdat het college in de omgevingsvergunningscommissie zit met raadgevende stem, de fysieke afstand tussen de gemeente en de provinciehoofdstad groot kan zijn, er meestal maar één dossier van die gemeente tussen vele andere op de agenda staat en bij een eventueel later beroep een gemeente het algemeen belang verdedigt.

Tot slot pleiten we voor verduidelijking over de regelgeving die bepaalt dat als het college zelf de aanvrager is, er geen advies gevraagd moet worden aan het college. Logisch, advies vragen over je eigen aanvraag heeft geen meerwaarde. Wel vragen we uitdrukkelijk de link te leggen naar art. 15/1 van het Omgevingsvergunningsdecreet. Dat artikel bepaalt dat als de aanvraag uitgaat van het college de deputatie bevoegd is. Ook hier is onduidelijk of wél advies aangevraagd moet worden aan het college als de aanvrager de intercommunale, woonmaatschappij, kerkfabriek,... is. De mening horen van het college lijkt ons dan wél zinvol.

3.10.6. Voer een ‘verzoek tot herziening’ niet op deze manier in

De ontwerpregelgeving voegt, voorafgaand aan het beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen een nieuwe procedurestap toe, nl. een ‘verzoek tot herziening’. Dit betekent dat de aanvrager en derden tegen een beslissing in laatste administratieve aanleg (dus die van de deputatie in beroep of die van de Vlaamse regering) vijftien dagen de tijd krijgen een ‘willig’ beroep in te dienen bij de overheid die de beslissing nam. De bedoeling lijkt vooral om fouten sneller te laten herstellen door de overheid zelf, en zo procedures bij de Raad te beperken. Het voorontwerp koppelt dit aan een attentieplicht: wie een probleem ziet, moet dat tijdig signaleren en kan dat niet zomaar opsparen tot later in een juridische procedure.

De gemeenten vragen zich af of het sop de kolen waard is. Tegen veruit de meeste vergunningsbeslissingen wordt momenteel géén beroep aangetekend bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Zij zullen nu worden geconfronteerd met een -weliswaar- beperkte extra wachttijd (+15 dagen). Indien daadwerkelijk een verzoek tot herziening wordt ingediend is die wachttijd nog langer (+45 dagen). Bovendien betwijfelen we of voor een bezwaarmaker (kan ook de gemeente zijn) redelijkerwijs 15 dagen volstaan om een ‘serieus’ dossier op te maken dat rijp is om bij de deputatie of de Vlaamse regering in te dienen voor heroverweging.

Als het ‘verzoek tot herziening’ behouden blijft bij de verdere uitwerking, dan vragen we te overwegen om sneller rechtszekerheid te bieden door in bepaalde situaties het administratief beroep bij de deputatie af te schaffen. **We stellen voor het administratief beroep te beperken tot die gevallen waar de gemeente een fout beging; een beroep dient dan niet meer om te hopen op een andere opportuniteitsbeoordeling bij de provincie.**

Tekstvoorstel (huidig geldend art. 63 OVD = art. 61 OVD zoals gewijzigd door art. 84 decreet 17.05.2024): *“De bevoegde overheid, vermeld in artikel 52, onderzoekt de wettigheid van de beslissing in eerste aanleg. Is deze onwettig, dan onderzoekt zij de vergunningsaanvraag in haar totaliteit. ...”*

3.10.7. Beslistermijnen

(art. 39 wijzigt art. 34 OVD)

Deze formulering kan duidelijker. In art. 34, § 1 lijkt een werkwoord te ontbreken:

“Gebreken in de vorm of de inhoud van de aanvraag, vermeld in artikel 19, tweede lid, alleen slechts tot de onwettigheid van de beslissing leiden als blijkt dat ...” In § 2 kan de expliciete vermelding ‘volgens haar ontvankelijk en volledig is’ overbodig. Beter is: *‘tenzij de bevoegde overheid toepassing maakte van de bepalingen uit § 1 beslist de bevoegde*

overheid over de aanvraag binnen 60 dagen...' (zie ook wijze van formulering art. 50 dat art. 62 OVD wijzigt).

Pauszeknop voor de aanvrager (art. 34 § 3, lid 3) De VVSG gaf eerder al aan achter het invoeren van de pauszeknop te staan. Tegelijkertijd zijn we bezorgd om werklust die dit meebrengt voor de gemeente omwille van de grote flexibiliteit voor de aanvrager. In de voorgestelde regeling krijgt hij in totaal 6 keer de mogelijkheid de pauszeknop in te drukken (3 keer in eerste aanleg en 3 keer in beroep). Dit lijkt ons van het goede teveel. We pleiten ervoor dit te beperken tot maximaal 2 keer in eerste aanleg en 1 keer in beroep. Daardoor verschuift het zwaartepunt van overleg enigszins naar het vooroverleg; en het is op dat moment dat dialoog, ook met de buurt, het meeste zin heeft.

We vragen de overzichtstabel in de Memorie van Toelichting over de mogelijke termijnverlengingen aan te vullen met die van de zaak der wegen. (p.58)

De pauszeknop "*kan niet worden toegepast*" in twee gevallen, nl. als de aanvrager zijn verzoek indient tijdens het openbaar onderzoek of tijdens de termijn van advisering. Wij vragen hier de tekst duidelijker te schrijven, we gaan ervan uit dat het verzoek wel degelijk in de loop van het openbaar onderzoek of tijdens de termijn van advisering kan worden ingediend, maar de termijn van de pauszeknop pas na afsluiting van deze termijnen kan gaan lopen.

De vierde paragraaf (per abuis § 3 genoemd) wil dat de aanvrager een mededeling krijgt van een termijnverlenging. De meerwaarde is voor ons niet duidelijk, aangezien de termijnverlenging een recht is en uitgaat van de aanvrager. Als deze bepaling toch blijft, dan is het aangewezen dat het Omgevingsloket de aanvrager automatisch op de hoogte brengt (vgl. art. 42).

3.10.8. Analoge beroepen - hulp bij indienen van bezwaren

(art. 21 wijzigt art. 14/1 OVD (aanvraag) + art. 42 wijzigt art. 54 OVD (beroep))

De gemeenten willen maximaal digitaal indienen bevorderen, maar op papier indienen moet mogelijk blijven voor natuurlijke personen die geen professionals zijn. We vinden de huidige regeling beter waarbij milieudossiers en dossiers met architect wel digitaal moeten, maar andere niet. We gaan ervan uit dat dit zo blijft. Als dit zo wegvalt, vinden we dat een slechte zaak.

Natuurlijke personen (geen professionals) moeten bezwaren en beroepen dus ook analoog kunnen indienen. Om ze toch digitaal te kunnen afhandelen en te beslissen, zijn we bereid analoge bezwaren over vergunningsaanvragen waarbij de gemeente de bevoegde overheid is, achteraf, na het indienen te digitaliseren. Het is echter niet de taak van de gemeente dit te doen voor bezwaren of het beroep van particulieren die het recht hebben dat op papier te doen, als de gemeente níet de vergunningverlenende overheid is. Het is dan aan de desbetreffende overheid om dat te doen. Zij moeten zélf een analoog ingediend bezwaar of beroep digitaliseren en inbrengen in het Omgevingsloket.

3.10.9. Behandelingstermijn meldingen uniform naar 30 dagen

(art. 86 wijzigt art. 111 OVD)

De termijn om akte te nemen van een melding wordt dertig dagen voor alle soorten meldingen. Dat is een goede zaak. Nu zijn er twee verschillende termijnen: dertig dagen voor stedenbouwkundige meldingen en twintig dagen voor milieumeldingen die louter betrekking hebben op de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit derde klasse zoals bijvoorbeeld bemalingen. Twintig dagen is te kort om sommige complexe milieumeldingen zoals bemalingen grondig te kunnen onderzoeken.

3.10.10. Maatschappelijke meerwaarde als beoordelingsgrond

(art. 3 = 5.3.1 DABM, art. 7 = 4.3.1 VCRO)

Het ontwerp maakt het mogelijk om rekening te houden met de “*maatschappelijke, ecologische, culturele, economische of sociale meerwaarde*” van het aangevraagde. De gemeenten vinden dit goed. Daardoor wordt het mogelijk om bij de beoordeling niet alleen rekening te houden met de hinder voor omwonenden, maar evengoed de maatschappelijke meerwaarde van het project, bijvoorbeeld extra werkplaatsen of hernieuwbare energieproductie. Tegelijk kan dit leiden tot meer onzekerheid omdat die meerwaarde verschillend wordt ingeschat en het onderbouwen van een beslissing nog complexer wordt, zonder dat de eindbeslissing rechtszekerder of robuuster wordt.

3.10.11. Vergunning van bepaalde duur

(Artikel 55 wijzigt art. 68 OVD)

Vergunningen zijn in principe van onbepaalde duur (zgn. permanente vergunning). De regelgeving somt nu limitatief de uitzonderingen op.

De gemeenten vragen om niet langer limitatief op te sommen in welke gevallen een omgevingsvergunning een einddatum mag bevatten. Laat de vergunningverlenende overheid vrij om bij het verlenen van een vergunning te overwegen of het opnemen van een einddatum zinvol is. Redenen die een weigering van een vergunning kunnen schragen, zouden evengoed mogen gelden om nog een tijdelijke vergunning te geven. Dit voorstel kadert ook in het idee van ‘wetsmatiging’ en ‘vertrouwen in lokale besturen’. De wildgroei aan uitzonderingen bewijst dat een limitatieve lijst geen goed idee is. Nu zijn er zestien (!) uitzonderingsgevallen waarvoor een vergunning een einddatum mag bevatten. Daarbovenop voorziet het stikstofdecreet nog drie extra uitzonderingen (art. 7, 10 en 11).

Er is ook geen motivering waarom nieuwe uitzonderingen erbij komen en andere niet. Waarom is bijvoorbeeld een tijdelijke vergunning wel toegestaan bij afvalverbranding (12°) terwijl vergunningen voor andere processen met lozingen in de lucht altijd van onbepaalde duur zijn?

We denken zelf bijvoorbeeld aan hospitawonen of aan een tijdelijke vergunning voor gebouwen gelinkt aan tijdelijke zonevreemde functies in de open ruimte.

Vergunningen met een eeuwigdurend karakter vereisen daarenboven veel meer proactieve handhaving op vlak van naleving milieunormering in vergelijking met vroeger. Sommige lokale besturen stellen vast dat in veel sectoren vergunninghouders na twintig jaar niet in orde zijn met de actuele exploitatievoorwaarden. Vroeger was het vernieuwen van een vergunning vaak een sleutelmoment om zich in regel te stellen. Dat moment is nu weggevallen.